

Előfizetési feltételek:
 helyben házhöz horvát vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre 10 frt.
 Félévre 6 frt.
 Negyedévre 3 frt 60 kr.
 Egy hónapra 1 frt.
 Előfizetési helyben a kiadónálban a debreczeni R. Szabadelvűpártban, azután Telegi K. Lajos és Ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiken, vidéken a postahivatalkóknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

öt hasasos peticior 5 krajczár. Nagyból terjedelmű s többi részben megjelölt hirdetésekkel legeslegesen törölni. Belső díj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában. — Az előfizetési s hirdetésdíj pénsek a kiadó hivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőség irodába a városháza épülete alatt (Rózsater) czümmendezők.

Gróf Lónyay.

(k. r.) Valóban rossz szolgálatot tett Kossuth a felbirt gróf urnak, hogy Tiszsa Kálmán orra alá mindenképpen borost tűrni akarás czéljából egy kicsit megsimogatá. Mert semmi esetre sem mérvközhetik azon csiklandozás édessége, melylyel azóta ő méltóságának fizetett talpnyalósói kedveskednek, azon kérdésre kibukkanó felelet keserűségével, hogy miért nem kell a nemzetnek Lónyay fényes talentuma? Nagyon sajnány lehet a felelet erre a „miért”-re?

Ha visszatérünk alkotmányos aeránkra, az alkotmányos fuvallat kezdetétől egész a jelen borzadalnak mi sériájáig, s bajaink kuforrásait nem a sympathiák s antipathiák súlyának megjárja támaszkodva, hanem a józan ész kérelmelhetetlen logikájának utmutatása szerint kutatójuk, okvetetlen azon egyénben találjuk fel azon sokak által a rendszernek betudott nyomoruságot, melynek következményeit ma nyűgi a nemzet, s melylyel nehezen bír egy oly hazafias, s szigorúan lelkiismeretes kormány is, mint a Tiszsa-kabinet.

S ezen egyének közt kikre csak fájdalom és keserűséggel gondolhat vissza a nemzet, kik fényes talentumaikat csak saját hiúságuk s érdekük tömjénezésére használták, okvetetlen az első helyet foglalja el gróf Lónyay. A második alkotmányos miniszterium tagjai közt, voltak emberek, kik bár felelősök az akkori hatalom tétlen s ferde működésének a nemzeti életerőt szibbasztó következményeiről — mint egész kabinet, — de a nemzet rokonszenvét egyéni becületességük, s hazafias jóakarattal, igyekezett folytatni méltán bírják — mint egyes egyének. Ezeket a körülmények sodorták a felelőség hiányába, de a történelem ítélőszéke fel fogja őket menteni. Mert ha egy Lónyay hegemonikus befolyása, s talentumainak ragyogó bukkéré alól nem tudták magukat emancipálni, de működésük tisztasága s intencziók szoliditása hoz nem fér a gyau. Egy gr. Mikó Imre, Horváth Boldizsár, b. Eötvös József mindig tisztelettel emilített alakok lesznek a nemzet előtt, — habár tagjai voltak azon kabinetnek, melyre újjal mutat a nemzetnek minden nyomorusága.

1867-ben a nemzet erős volt szellemileg és anyagilag. Képes volt alkotásokat hozni oly organizációról, melynek idős következményei után haszton sovárgott. Lelkében forrt az alkotmányért a lelkesedés, a nemzeti fejlődés legdicsőbb forrása. — S mit tett a kabinet, hogy használta fel ezt a szerencsés pillanatot, midőn a nemzet képes volt minden áldozatra? Ugy, hogy megkezdett és folytatott egy olyan politikát, melylyel két év előtt maga az a Lónyay uszályhordozó „N. H.” úgy nyilatkozott, hogy a tehettelen s kormányzó volt, s folytatott háládatossági politikát. — (Lásd akkori cikkinkeket a „D. E.”-ben „Ki a bűnös”, czimmel.)

A „Debreczeni Ellenőr” tüzéje.

Lorrequer Henri vallomása.

Angol regény.
 Második fejezet.
 Az előfelelt csapat. Burton karja. Colloby. (Folytatás.)
 „Azt meg kell mondanom hogy atyám itteni tartózkodása idejére a látogatásokat illetőleg áthághatatlan szabályt állított fel. Bár tudom hogy ön nem veszi bíráknak, kivétségek, hogy ezen figyelemben ott bizetve senki sem részese. Ma reggel kétszer kísérelte meg, hogy maga jöjjön, de ezen átkozott köszvény nem engedte meg, és így egy igen alsó rangú diplomát kellett küldeni.
 Had térjek tehát az ügyes diplomata hírével haza, és értesíthessem barátait, miszerint ma este, pusztá családi körben szerencsén leand; azonban rendelkezésem, hogy az éjt és holnapot is ott töltösem; kuttyának is fogunk helyet találni. Mi a neve az ön kuttyának?
 „Mouthe — jer ide Mouthe.
 „Ah! ugy! Mouthe, ide szépen! Gyönyörű állat valóban. Tehát ne feledje pont hét órákor. És most isten önnel.

Magyarország anyagi romlásának két főoka van. A szerencsétlen vasuti politika s az önálló nemzeti bank felállításának könnyelmű elodázása akkor, midőn arra kedvezők voltak a viszonyok és idők. És ezért gr. Lónyay kormánya felelős, felelős úgy, hogy a felelőség oroszlan része magát a grótot illeti.

Tagadhatatlan, hogy Magyarországnak szüksége volt vasutakra. De nem szabad lett volna azt keresztülhajtani úgy és oly rohamosan. Ugy, hogy millió és millió terhek révön a nemzet vállaira, s oly rohamosan, hogy ne érjen rá a közvélemény még nyilatkozni sem annak magán érdekeket hajhász beosztásaira. Így terettek azok a miserabilis vasut-hálózatok, melyek kiszivattyúzták az ország anyagi erejét, belehozták a nemzetet a statusadóságok feneketlen kátyujába s mégis silányak, czélszerűtlének a közérdek szempontjából. De annyi szent, hogy e vasutak egyes érdekelttek magán birtokainak értékét 50% emelték.

A mi a magyar nemzeti bank felállítását illeti, még mindig rejtély az, miért mulasztá ezt el gr. Lónyay? — Aztért, a miért most a Tiszsa kormány? Bizony nem. Lónyaynak kezében voltak a módok és eszközök. A nemzet bármí áldozatra képes volt az alkotmányos élet első perceinek mámoros lelkesültségében. S volt is hozzá tehetsége. Ma nincs sem tehetsége, sem lelkesülése. Tehetséget elvitte az adó, a fagy, az árvíz, a vasut, a könnyelmű elodázás. Lelkesedését pedig minaciáj szallította le azon általános demoralizáció, melynek alapját megvetették épen Lónyay et konsortus.

Egyetlen mensége volna Lónyaynak. Ha nem bízott volna pénzügyi talentumaiban. De bízott. Bizik ma is. És van oka bizni. Fimánziális genialitása előtt szivesen emelünk kalapot, s míg büszkéik vagyunk tehetségire, keserűséggel gondolunk arra, hogy miért hevert hár parlagon ez a fényes ismeret, az a gyakorlati képzettség? Megakarta nyerni másoknak a jóindulatát. Talán idegenek ért? Idegeneket egy nemzet, saját nemzete rokonszenvének feloldozásával, érdekeinek elodázásával?

A nemzet előtt nem maradt ez titok. És a nemzet ítél. Gf. Lónyay bukását nemcsak a fejedelmé akarata szította, de követelte, hangosan követelte a közvélemény.

Bukott már miniszter több is, mászor is. De Magyarországon miniszter még nem bukott meg úgy, mint gr. Lónyay. Egyszerre vesztette el a trón kegyét, fényes állását, s — a nemzet rokonszenvét? Nem. Azt elvesztette már előbb, s bukásával megszerezte annak ellenszenvét, lesújtó ítéletét.

Egy oly államférfinak, a ki így bukik, osztályrésze a visszavonulás. — Okosan tette Lónyay, hogy így tett. S

bizony balgán cselkednék, ha hallgatna uszályhordozóinak füllsugdosására, kik nem mondanák meg az igazat a grófi kegy morzsiért. Az ő szerepe lejárt.

S ha még megtörténnek is az a furcsa, hogy gr. Lónyay kormánya jutra, az nem törtenhették meg soha, hogy a nemzet működése iránt bizalommal viseltetnék.

— A bánya és jószágigazgatási számvevő osztályok ügykezelésének a kiküldött miniszteri biztos által történt megvizsgálása alkalmával több hiány tapasztaltott, melyeknek orvoslása, s illetőleg az egyöntetű eljárás letelezése czéljából a pénzüyminiszter körrendelettel szabályozta a perköltsékek nyilvántartását, az ügyeseknek adandó előlegeket, a kincstári birtokok után fizetendő egyes adó előírásit, s az anyagforgalmi napló vezetését.

— A Romániával folytatott vámtrágyalásokról írtuk volt a „N. H.” után, hogy azokra vonatkozólag váratlan megegyezés jött létre. Most több bécsi lap azt tudatja, hogy ez ügyben tartott utolsó gyűlésen csakis a tárgyalások eredménye ensgé konstatalított; elmúltzetlenül maradt 40 pont. Az osztrák-magyar képviselő 7% értékűvánt ajánlottak e cikkekre, míg Románia az egyoldalu elszámoltást akarja az 1872-iki kereskedelmi kimutatók alapján kimutatott érték szerint, a mit Ausztria-Magyarország visszautasított. Monarchiánk továbbra is ragaszkodik álláspontjához, s annak elfogadását sürgeti.

— Eszék városában Strosmyer püspököt akarják föléptetni képviselőjelölti a horvát országgyűlésre. A jelöltség mellett főleg az e-zéki Drau beszélget, s egy közlebbi számban így ír: „Strosmyer püspök egy program, az ország programja; őt választani annyit, mint hangosan hirdetni az ország programját. Ne maradjunk a csehnek mögött, ne hagyjuk magunkat a csehek által megszégyeníteni. Kik jelöltjük azon határozott nyilatkozatára daczára, hogy a választást nem fogadják el, bizalmuk férőhára szavaztak.”

Egy érdekes levél Izlandból.

Azt hiszük, sokan élönken fognak még visszamelekezni városunkban a kódos Albin azon derék költőjére Sir Browning George urra, ki pár hó előtt több napot töltött Debreczen város vendégszerető falai közt, s kiről köztudomású, hogy a magyar népet és szokásokat tanulmányozása végett elismeréremeltó buzzalommal utazza be országunkat.
 E derék angol tudósunk nem első ilyen czélú utja ez, mert Európa több országát, sőt Európán kívüli országokat is beutazott már hasonló czéllal; s a felolvasások, melyeket Anglia tudományos világa előtt, utazásának eredményéről szokott tartani, az angol előlék és tudományos világ kiváló érdeklődésének tárgyát szokták képezni Londonban.

Browning ur néhány nap előtt érkezett vissza a magyar fővárosba a vidékről s pár nappal ott időzést után ismét folytatni fogja tanulmányozó utazásait hazánkban.

A brit költő pár év előtt Izlandot is meglátogatta, s Rejkjavikban, Izland fővárosán megismerkedett Thorsteinson hírneves izlandi költővel, s a két rokonelekk között csakhamar a legbensőbb, a legmelegebb barátság fejlődött ki, — melyet a fűbb száz mértföldnyi távolság, mely őket most egymástól elválasztja, sem volt képes meglazítani. A két költő, kiket a tenger és Európa virányos hezerei távol tartanak egymástól, levelek által folytatja és sziláldítja meg a megkötött barátságot és Sir Browning Thorsteinson re-

En nem tévedek, és nagy örömmre szolgál az én öreg bácsim unoka öcséivel találkozhatni, ámbár megvallom hogy ezelőtt öt perczel feltettem önt.

En azt mondom hogy jobban agógtam a lovagnók sorsán, mire bemutatott a hölgyeknek. Colloby Jane. Catharins...
 „Melyik volt az a ki e futtatást rendezte, mert szemetekből látom hogy ez nem véletlenül történt.
 „Papa! mondá Jane ladi, arról kérde meg ön Lonrequer urat, mert az ő lóva tört ki először.
 „Meg kell vallanom hogy ugy volt.
 „De azt is be kell ősmernie hogy elhagyánk önt.
 Ó Lördsága szívőből nevetett, és én hozzá csatlakoztam.
 „Most pedig jöjjön, mondá ő Lördsága, már rég eszengett előszörre és én nagyon vágyom hogy kérdőszóködjem régi barátomról, mivel ezelőtt negyven éve együtt jártuk az egyetemet.
 Callenby Jane akkor husz éves volt, közep termétünél magasabb a legszebb sötét kék szemekkel, mely a legsötétebb haj firtók által fűg sötétebb lettek. Egy szóval és szó elhajló nem fejezi ki azon szépséget, mely előttem állott.
 Elmerengésemből és szókkal ébresztett fel ő Lördsága.
 „Ó kegyelmessége várja önt mire karomat nyujtottam és bereztem az ebédőbe.

desen tudósítja élményeiről és tapasztalatairól. Innen Magyarországból is írt Sir Browning izlandi barátjának, s azon levél a „Thj o d o l e”-mében közölve lett. Bizonyára a legelső eredeti cikk ez hazánkról és néperől, mely Európa ez annyira félreszó távol szigetén látott napvilágot, s annál örövendete-ebb, hogy Browning ur tárgyilagossága mellett a legmelegebb rokonszenv nyilatkozik benne hazánkról s a magyar nemzetről. A levél a tokaji szüreti életről, s Tokaj vidékének szépségét is élőken festi.

Az izlandi költő csakhamar válaszlott Sir Browningnak, s az utóbbi szivességgel nem tartjuk érdekeltenek közölni Thorsteinson levélét, mely sok rokonszenvről tanuskodik a magyarok iránt.

Az érdekes levél — a következőleg hangzik:

Sir Browning György urnak.

Budapesten.

Rejkjavik, 1876. decz. 2.

Kedves barátom!

Ezer köszönetet kell önnel mondanom kitűnő és szerető érdekes leveleért, — melyet a dal, a regény, a dicsőség, a lovagiasság, s a bor és a női szépség hazájából írtól fogadja ön szerencse kívánataimat is egyszerű mind ama gyönyörű országban való mulatásához!

A mi engem illet, én itt élek a „csodás ég” alatt; élvezze a leggyönyörűbb teli időt, a minőt életemben még eddig nem láttam! On a Vertumus és Pomona és a rózsás hórik országában van, — az én hazám a Freya és Gerda hazája.

Emlékszik ön azon magasztos helyre Eddában midőn Freya fölmege a Hidskialfra, hór meglatja azt a menyeyi leányt, kinek fényes karjai megvilágosítják az egetek... Gerda mosolyog az észák éjébe!

A magyar kertből küldött sárga rózsáért fogadja köszönetemet; a mi rózsáink, gyümölcsök és szőlőfirtünk, csak az aranyos esti félhőkben növekednek, teremnek és érnek!... A mi szegény hazánk csaknem semmit sem terem, s kopár földünköl mit sem küldhetek vizsivalás önnek! — A küldött rózsávelek, az ön irántam táplált szives gondolatainak tanubizonyosságai!

Emliti ön az izlandiak kivándorlását Amerikába; azt hiszem hogy az nem sokára megfogszúnni. Ugy gondolom hogy izlandi ember soha nem fogna meg Magyarországra, sem Európa bármelyik országára kivándorolni; — az egész áramlat Amerika felé megy. Pedig a magyar nemzet iránt nagy rokonszenvvel viseltetünk; — s a szabadságot tanultot hősies küzdölünk 1848-ban, mint egyik legbülbülbübb fejtete a történelemnek, élénken él emlékezetünkben!
 A háborúra vonatkozólag ön azon meggyőződésben van, hogy az ebben, vagy a következő évből (1877) f-fog következni, s ön hiszi is, hogy a világnak szüksége is van egy ilyen váltásra; mi, kívül állunk a politikai események zaján, — de azért figyelemmel kísérjük alakulásait.

A két költeményt, melyet számomra küldött nagyon köszönöm, s azt izlandi fordításban közelebb fogom önnel elküldeni.
 És most kedves barátom ugy hiszem, hogy jó egy hosszú idő, a mely alatt nem fogok önről semmitsem hallani, — és ön sem én rólam. De meglehet, hogy a tavasz madaival friss róza leveleket fogok öntől kapni délről, — mint meglepkeztetésnek jeleit.
 Addig is fogadja legjobb kívánataimat, mindenkor az önő.

Steingrimer Thorsteinson.

A muzsika lapokból.

Az orosz lapok majdnem kirekesztőleg a conferentiáról értekeznek s elég pessimistikus

Harmadik fejezet.

(Az élet Callonbyban. Szerelmes lesek. Mis O Dwod kalandja.)

Elő estém Callonbyban ugy télt el, mint bár hol és az első este elszokott teleni. O Lördsága sokat kérdőszóködött nagy bátyámról a kivel szobatarásak voltak.

Midőn végre a társalgási terem ajtajánál O Lördsága jó éjt kívánt, csendesen oda nézett.

„Még tegnap nem tudtuk hogy szerencsén leand és ezért meg kell önnel bocsánati, hogy e kis szobában a könyvtár mellett elrejtve s hogy e családú ősi képek veszik önt körül, de miután ezen szoba csak az az használatomra van fenartva, tehát az változatlanul hagytam.
 „Bizony Henri barátom, mondám magamban midőn a lobogó kandalló előtt kényelmes bali ruhában voltam, — bizony te nagy dologra születtél. Még itt és a hol nem gondolnád csinos lakást jó akáro gazdát leereszkedő anyát és leányokat találni! de istenem mi ez? Ekkor tekintetemet fel legelőbb és a kandalló mellett egy vízfestményt láttam. Rögtön felvettem a gyertyát hogy jobban megnézhessen. Jane lady szépen talált arezképef volt. Csaknem egy órai szemléltés után eszembe jutott, hogy mily késő az idő és ezután lelekülvén meg sokáig töprekedtem azon, vajlon nem nagy bátyám ir-t-e ide, hogy ily szivesen látjak.

Midőn a reggelizés lejöttem, az egész családot egyúvé gyűlve láttam Killic lord körül, a ki a grófság távolabbi részéből jött, hol a választások miatt járt.
 A reggeli után Colloby lord reá bizott a hátra, és mi elindultunk, hogy nagy pusztitást tegyünk a fácskák közt, melylyel a park bőven el volt látva.
 Így töltöttük el az időt s három hét múlva a pinczétől a padlász megett a ház vendégé. A vidéki urak nőikkel és leánykaikkal, mindenféle utazó eszközön, melyet az özőnyv öta ismertek — özönlöttek oda.
 Azon vendégek közt, kik mánap érkeztek, volt egy fiatal lady Ennissinnon közele, mint O Dwod Eliza a legutolsó tagja egy régi és kitűnő családnak a grófságban, a kinek szélesen kiterjedt birtokai arra indították ő lördságát, hogy íranta kitűnő figyelemmel legyen. Mis O Dwod Betty — mert így neveztek őt — a valódi személyesítője volt a vén szűnek Fesztes volt, mint egy puskavessző és kimondhatatlanul szigorú megfigelője mindennek, a mit a női illem követel, és a környékben szigorubban tartották még magánál Diánnánál.
 (Folyt. köv.)

